

Kvittering på innsendt høringsvar på Offentlig høring av NOU 2023: 3 Mer av alt - raskere

Høringens saksnummer: 23/244

Høring: Offentlig høring av NOU 2023: 3 Mer av alt - raskere

Levert: 05/02/2023 20:17:01

Svarstype:

Jeg svarte som: Arbeidsgiverorganisasjon

Avsender: Nelfo

Kontaktperson: Andreas Strømsheim-Aamodt

Kontakt e-post: andreas.aamodt@nelfo.no

Høring av NOU 2023: 3 MER av alt - raskere Nelfos kommentarer til Energikommisjonens rapport

Innledende kommentarer

Nelfo er en landsforening i NHO som organiserer elektro-, ekom- og heisbedriftene i tillegg til systemintegratorene. Våre medlemmer installerer alt av teknisk funksjonalitet i bygninger, skip og i offshoreinstallasjoner, installasjon av ladepunkter for elektriske kjøretøy, samt leverer installasjons-, montør- og entreprenørtjenester til nettselskapene i Norge.

Norge har som mål om å kutte utslippene med 55 prosent innen 2030, samtidig som vi søker å skape økonomisk vekst, eksport og jobbmuligheter i alle sektorer. Disse ambisjonene forutsetter rik tilgang til rene energikilder til konkurransedyktige priser.

Siden høsten 2021 har Norges befolkning og næringsliv smertelig fått erfare at det som tidligere var et norsk konkurransefortrinn kan stå i fare for å forvitte. Store deler av Sør-Norge har i perioder hatt de høyeste strømprisene i Europa. Ifølge Statnett står Sør-Norge i fare for å få kraftunderskudd allerede i 2025.

Nelfo støtter derfor Energikommisjonen anbefaling om et taktskifte i norsk energipolitikk. Uten kraftige politiske grep får vi ikke den nasjonale strømforsyningen som den grønne omstillingen forutsetter.

Økt politisk satsing på energieffektivisering

Energikommisjonen anbefaler at politikken for energieffektivisering skjerpes og spisses. Det er det et stort behov for. Til tross for den pågående energikrisen og ekspertenes advarsler om fremtidig strømmangel, har det til nå blitt gjort lite for å adressere barrierene i markedet. Med unntak av en tidsavgrenset strømstøtte til næringslivet og et begrenset tilskudd til kommunale boliger, har det ikke kommet på plass en eneste ny ordning som kan hjelpe næringslivet og husholdningene til å få kontroll på strømforbruket sitt.

Nelfo stiller seg bak kommisjonens anbefalinger vedrørende energieffektivisering. Energieffektivisering bidrar ikke bare til redusert utbyggingsbehov og prisnivå, men også grønn verdiskaping, økt sysselsetting, reduserte nettinvesteringer, styrket effekt- og kraftbalanse, og ikke minst mindre sårbare og mer robuste energiforbrukere. Sistnevnte vil igjen redusere konsekvensene av fremtidige kriser i

energiforsyningen.

Det er positivt at regjeringen har varslet at den vil legge frem en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering ifm Statsbudsjettet for 2024. I den forbindelse er det viktig at regjeringen også slutter seg til kommisjonens ambisjon om 20 TWh energieffektivisering innen 2030, slik at det kan legges til grunn for den nasjonal handlingsplanen. Handlingsplanen bør videre kartlegge nå-situasjonen, identifisere barrierene og redegjøre for justerte og nye virkemidler. Videre må handlingsplanen plassere ansvaret for gjennomføring, årlig rapportering og måloppnåelse. Vi anbefaler at dette ansvaret plasseres hos NVE.

Energieffektivisering - Barrierer og virkemidler

Det samfunnsøkonomiske potensialet for energieffektivisering har steget i takt med energiprisene, men forblir urealisert som følge av en rekke kjente barrierer og kilder til markedssvikt. Disse er knyttet til eier/leier problematikk, manglende kapitaltilgang, skjev fordeling av informasjon og risiko, irrasjonelle holdninger og motstridende offentlige rammebetingelser. Flere av disse er omtalt i Energikommisjonens rapport.

Foruten barrierer så skaper energieffektivisering store kollektive goder som ikke dekkes gjennom den privat-/bedriftsøkonomiske betalingsviljen i markedet. Disse godene oppstår i form av bedret forsyningsikkerhet, reduserte investeringsbehov i nett- og produksjonskapasitet, reduserte naturinngrep, samt tilrettelegging for elektrifisering og grønn vekst. Dette forsvarer bruk av sterkere offentlig virkemiddelbruk.

I utgangspunktet bør det utformes regulatoriske og ikke-økonomiske virkemidler som adresserer kilder til markedssvikt. Viktige virkemidler i den forbindelse vil være strengere krav til periodisk energirevisjon og energiledelse for alle yrkesbygg og bedrifter med høyt energiforbruk, samt økte krav til energieffektivitet i offentlige anskaffelser. Videre bør energikravene i byggeforskriftene revideres, og det bør fastsettes nye krav til tilrettelegging for energieffektiv drift i form av sentral driftskontroll som sikrer optimal energiforvaltning etter tid, temperatur og tilstedeværelse.

Nelfo anbefaler at det etableres styrkede støtteordninger for energieffektivisering i alle sektorer. Den kritiske situasjonen i kraftmarkedet tilsier at disse støtteordningene bør komme på plass så raskt som mulig, noe som igjen tilsier at de bør etableres og forvaltes av Enova. Samtidig bør det etableres nye energimål for Enovas støtteprogrammer, og Enova bør i mindre grad fokusere på mål knyttet til teknologiutvikling og markedsutvikling.

Enovas støtteprogrammer kan etter hvert bli erstattet med mer langsiktige og provenynøytrale virkemidler som sikrer kostnadseffektiv energieffektivisering. Det bør utredes om hvite sertifikater kan være et hensiktsmessig virkemiddel i den forbindelse.

Ny kraftproduksjon og strategi for solkraft

Kommisjonens analyse av strømforsyningen viser tydelig at Norge går mot et underskudd som følge av elektrifisering og grønn omstilling i næringslivet. Frem mot 2030 vil veksten i kraftforbruket være så høy at det trolig ikke vil være mulig å få på plass tilstrekkelig ny produksjon til å unngå kraftunderskudd. Kommisjonens arbeid viser imidlertid at Norge kan unngå kraftmangel, men bare hvis vi gjennomfører store investeringer i energieffektivisering og ny fornybar kraftproduksjon i form av vind, vann- og solkraft.

Vern og hensyn til øvrige natur- og næringsinteresser begrenser mulighetene for videre utbygging av landbasert vindkraft og vannkraft. I 2022 la regjeringen frem en storstilt satsing på havvind med ambisjoner om at Norge skal produsere nesten like mye ny kraft fra havvind som vi produserer totalt i Norge i dag. Nelfo er positive til disse langsiktige ambisjonene, men de løser ikke utfordringene i strømmarkedet frem mot 2030. I kjølvannet av Energikommisjonens rapport har det vist seg at satsingen på havvind kan bli særdeles kostbar. I april publiserte NVE en rapport som sår tvil om hvorvidt havvind noensinne vil kunne bli lønnsomt.

Trolig er det solkraft som har størst energimessig og minst konfliktfylt utbyggingspotensial i årene frem mot 2030. Energikommisjonen anbefaler i den forbindelse at det utarbeides en egen strategi for solkraft på bygg. Denne strategien skal omtale innpassing i kraftmarkedet, byggesaksbehandling, og fremtidige krav om solkraft på nye og rehabiliterte bygg. Energikommisjonens mener også det bør vurderes å innføre krav om andel egenproduksjon av energi på nye bygg. Nelfo støtter disse alle disse anbefalingene.

Nelfo anbefaler også at regjeringen formulerer et nasjonalt måltall på minimum 10 TWh solkraft i 2030, og at dette måltallet legges til grunn for arbeidet med solkraftstrategien. I tillegg til energikommisjonens anbefalinger bør denne strategien adressere alle barrierene mot solkraft, herunder barrierer mot deling av solstrøm (som følger av krav til individuell måling og avregning av strømforbruk) og barrierer knyttet til manglende nettkapasitet/-kvalitet.

Aktive forbrukere bidrar med nødvendig forbrukerfleksibilitet

Forbrukerfleksibilitet er en svært viktig ressurs i kraftforsyningen. Forbrukernes evne til å tilpasse seg endringer i kraftmarkedet har stor betydning for å sikre en optimal utnyttelse av markedets produksjonsressurser og tilgjengelig nettkapasitet. De siste årene har mange markedsinteressenter, inkludert reguleringsmyndighetene og nettselskapene, fremhevet potensialet for høyere nettutnyttelse og redusert investeringsbehov som forbrukerfleksibiliteten kan utløse, både på kort og mellomlang sikt. Også Energikommisjonen beskriver i sin rapport forbrukerfleksibilitetens potensial til å bidra betydelig til forsyningssikkerheten fremover.

Lykkes regjeringen med å implementere Energikommisjonens anbefalinger om ny krafttilgang, vil det vil det bli bygget ut store mengder uregulerbar produksjonskapasitet i form av vindkraft, solkraft og umagasinerbar vannkraft. Med begrenset tilgang til regulerbar vannkraft vil vi være nødt til å etablere store mengder med forbrukerfleksibilitet som kan øke forbruket i de perioder det er høy strømproduksjon og som kan redusere forbruket eller tilbakeføre strøm til nettet i de perioder som produksjonen uteblir.

Markedet for forbrukerfleksibilitet er i dag under utvikling. Nye lagringsløsninger og systemer for lastflytting og peakshaving er under utprøving, også i husholdningene. Selv om de endelige markedsreglene for forbrukerfleksibilitet enda ikke er utformet, observerer vi at det utvikles og tas i bruk nye løsninger, for eksempel i form av smarte elbilladere, smarte varmtvannsberedere og smarte styringssystemer. Enova har gitt et viktig bidrag til markedsutviklingen via sine støtteordninger rettet mot to sistnevnte teknologiene. Videre har de siste årenes variasjoner i timespris på strøm i spotprisavtaler gjort det mulig for husholdninger å oppnå gode økonomiske resultater ved å investere i de nye teknologiene.

I tillegg til å stimulere til utviklingen av velfungerende markeder for forbrukerfleksibilitet, er det viktig at regjeringen ikke innfører virkemidler eller

reguleringer som hindrer markedsutviklingen. Enkelte av Energikommisjonens anbefalinger til tiltak for fjernvarme og bioenergi vil kunne ha en slik utilsiktet virkning. Et stort potensial for forbrukerfleksibilitet ligger i dagens uprioriterte forbruk i form av elektrisk romoppvarming og oppvarming av tappevann. Vi anbefaler derfor at det ikke introduseres regulatoriske krav som fjerner disse viktige ressursene fra markedet.

Et annet forslag som vil komme i konflikt med hensyn til forbrukerfleksibilitet er OED sitt eget forslag om at beregningen av strømstøtte skal endres til basere seg på spotprisen time for time. Med en timesbasert støttesats på 90 % på priser over 70 øre/kWh vil strømstøtten fjerne opp mot 90 % av den markedsbaserte inntjeningen som fleksibilitetsløsningene leverer i dag. Nelfo frykter med dette at forslaget vil sette hele markedsutviklingen fullstendig på pause, helt frem til ordningen er planlagt å opphøre i 2025.

Med vennlig hilsen

Tore Strandskog

Direktør næringspolitikk, Nelfo

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.